

اول شخص مفرد

انتخاب فیلمی که به

جشنواره راهش ندادند

فریدون جبرانی

نیمه اول دهه ۷۰ هفت‌نامه «سینما» بود و در ایام جشنواره هم همیشه ویژه‌نامه داشتیم که خیلی هم از آن استقبال می‌شد. بهزاد خورشیدی برای ما صفحه‌آرایی می‌کرد که امسال در بخش پوستر و مواد تبلیغی داور جشنواره است. حمید نعمت‌الله که الان کارگردان سرشناسی است مقاله می‌نوشت. محمد سلیمانی، سعید مستغانی و مسلم منصوری مسئولیت تهیه مقالات و گفت‌وگوها را بر عهده داشتند. علی علایی و حسین قانلی گزارش و خبر به ما می‌دادند. ابتدا محمد سلیمانی دبیر تحریریه بود که بعداً به روزنامه اطلاعات رفت و سعید مستغانی دبیر تحریریه شد. در سال‌های ابتدایی دهه ۷۰، هنوز سلیمانی دبیر تحریریه بود و همه بچه‌ها با جنب و جوش مطالب ویژه‌نامه‌های جشنواره را تهیه می‌کردند. گفت‌وگو و گزارش و نشست‌های مطبوعاتی که ما در هفته‌نامه تقریباً همه آنها را پوشش می‌دادیم.

جشنواره دوازدهم آخرین جشنواره‌ای است که انوار و بهشتی برگزار می‌کنند. با اینکه مدیریت سینما عوض نشده ولی فضای سینما و جشنواره تغییر کرده. بعد از چند جشنواره باشکوه و پررونق، جشنواره دوازدهم نسبت به دوره‌های پیش کم‌رونق است. بیشتر کارگردان‌های بزرگ در این جشنواره حضور ندارند. در این جشنواره مهدی فخیم‌زاده با «انوارش» و «همسر» حضور غافلگیرکننده‌ای دارد.

«همسر» نگاه به‌روز شده‌ای از زن ایرانی ترسیم می‌کند که فاطمه معتدماً آریا هم جایزه می‌گیرد و دومین جایزه نقش اولش هم هست و سال قبلش هم برای «یک بار برای همیشه» این جایزه را برده بود. «پناهنده» ملاقلی پور دیگر فیلم مهم این دوره است که نگاه معترض کارگردان به تحولات اجتماعی سال‌های پس از جنگ را نمایان می‌کند که جزو فیلم‌های خوب ملاقلی پور نیست ولی فیلم‌گنده‌ای است که البته در جشنواره تحویل گرفته نمی‌شود. در این دوره فیلم «جنگ نفتکش‌ها»ی محمد بزرگ‌نیا هم هست که جایزه بهترین کارگردانی را می‌گیرد و به‌نظر من فیلم مهم این دوره است. عجیب‌ترین فیلم این دوره «خاکستر سبز» حاتمی‌کیاست؛ محصول روشنفکری دینی که به استقبال تغییرات می‌رود. عاشقانه‌ای غریب که خیلی دوستش داشتم ولی داوران آن را نپسندیدند. این دوره «زیر درختان زیتون» عباس کیارستمی هم به نمایش درمی‌آید که این هم عاشقانه غریبی است. فیلم کیارستمی هم در فضای جشنواره خیلی با استقبال مواجه نشد و بعداً در فستیوال‌های خارجی مورد توجه قرار گرفت.

فیلمی که ما را در این جشنواره غافلگیر کرد، «سجاده آتش» احمد مرادپور بود که کارگردان در آن از آزمون صحنه‌های جنگی و آن صحنه نبرد تانک‌ها موفق بیرون آمده بود. در کل جشنواره دوازدهم، جشنواره‌ای ضعیف و بی‌حس و حالی بود. مدیریت سینما انگیزه‌اش را از دست داده بود و احتمالاً می‌دانست در پایان کارش قرار دارد و همین‌طور هم شد. لاریجانی به‌صداوسیما رفت و میرسلیم وزیر ارشد شد و در نهایت فخرالدین انوار و سیامحمد بهشتی پس از یک دهه سکون هدایت سینمای ایران را رها کردند و رفتند.

جشنواره سیزدهم نخستین و آخرین دوره فریززاده است که از اواخر بهمن ماه معاون امور سینمایی می‌شود. در دوره فریززاده است که سناریو «روسی آبی» و «پری» پروانه می‌گیرند، ساخته می‌شوند که هر دو از فیلم‌های مهم جشنواره سیزدهم هستند. دوره سیزدهم نسبت به دوره دوازدهم جشنواره بهتری بود. جشنواره‌ای که تعدادی از کارگردان‌ها با بهترین فیلم‌هایشان در آن حاضر بودند. مهم‌ترین‌هایشان «کیمیا»ی احمدرضا درویش و «روز واقعه» شهرام اسدی که بهترین فیلم‌های سازندگان هستند، بودند. در این جشنواره «سلام سینما» هم هست که کارگردانش هنوز آن محبوبیت دهه ۶۰ را حفظ کرده و برای مخاطبان جشنواره یکی از مهم‌ترین فیلمسازان است. یک فیلم مهم هم بود که در جشنواره به نمایش درنیامد: «ادم برقی» داوود میرباقری که نگذاشتند به جشنواره بیاید. من «ادم برقی» را در حوزه هنری دیدم و در پایان سال در هفته‌نامه «سینما»، وقتی بهترین فیلم‌های جشنواره را انتخاب می‌کردیم، کنار «کیمیا» و «روسی آبی»، «ادم برقی» را هم انتخاب کردم که از جشنواره بیرون گذاشته شده بود. از بازی پرویز پرستویی خیلی تعریف کردم.

گفت‌وگو با سهیل موفقی، کارگردان فیلم نوروز

۵ سال معطل

یافتن سرمایه‌گذار بودیم

سهیل موفقی در صحنه‌ای از فیلم نوروز

شقایق عرفی نژاد

شد که طبیعتاً در بخش تولید و پس از تولید نیز دچار چالش‌هایی بودیم که دلیل اصلی‌اش سرمایه‌گذاری ۱۰۰۰ دلار بودیم و محدودیت خصوصی و محدودیت اقتصادی آن و نبود حمایت نهاد‌های متولی فرهنگ جامعه از این فیلم بود.

شما پیش از این فیلم کودک کار کرده‌اید. چطور شد سراغ سینمای بزرگسال آمدید؟

ژانر فیلم نوروز خانواده است. من سال‌هاست چه در تلویزیون و چه در سینما برای خانواده تولید محتوا کرده‌ام و طبیعی است که تلاش کنم پس از اقبال در جشنواره کودک و نوجوان با فیلم‌های شکلاتی و پاستاریونی که در ژانر کودک و خانواده تولید و برنده ۲ پروانه زرین بهترین فیلم از نگاه داوران و داوران کودک و نوجوان شده حالا با نوروز به جشنواره فجر بیایم به این امید که همه متوجه اهمیت فراوان و حیاتی آثار مربوط به کودک و خانواده شوند.

این راهم باید بگویم که اصولاً اثری با کیفیت مطلوب در هر جشنواره‌ای می‌تواند فرصت حضور داشته باشد. جای قدر دانی فراوان از هیأت انتخاب دارد که با این وسعت نظر امکان حضور و تنفس فیلم مهم و آیینی نوروز را در جشنواره فیلم فجر به‌وجود آورد.

اکران عمومی فیلم چطور خواهد بود؟ آیا باید منتظر باشیم که در نوروز نمایش داده شود؟

فیلم‌های مناسبی مثل فیلم‌های کریم‌مسی باید در زمان مناسب مدنظر اکران شود. بنابراین امیدوارم اکران فیلم نوروز در عید نوروز اتفاق بیفتد.

«نوروز» همان‌طور که از اسمش هویداست درباره مهم‌ترین آیین ایرانی‌هاست. سهیل موفقی پس از ساخت فیلم‌هایی برای کودکان و نوجوانان از جمله پاستاریونی و شکلاتی حالا سراغ فیلمی آمده که برای مخاطب کودک ساخته نشده است. نوروز ماجرای عمو نوروز است که در هنگامه نوروز و زمانی که اهر بزم مترصد است تا نوروز و بهار را از بین ببرد بر سر راه رسیدن به کلیه نهنه‌سازها دچار سانحه می‌شود و طوفانی بزرگ به راه می‌افتد. در فضایی فانتزی، فیلم به افسانه و ریشه نوروز می‌پردازد و کارگردان آن معتقد است این دست فیلم‌ها درباره آیین‌های ایرانی بسیار مهم هستند. با سهیل موفقی درباره ساخت این فیلم و حضور علی نصیریان در آن صحبت کرده‌ایم.

قصه پردازی، فرم، استفاده از جلوه‌های بصری، موسیقی و... می‌تواند متضمن این اتفاق باشد. یکی دیگر از نکات برجسته در زمینه فیلمسازی درباره آیین نوروز این است که ۱۲ کشور آن را جشن می‌گیرند و به این جشن باستانی و قصه‌ها و افسانه‌های ارزشمندی که دارد علاقه‌مندند.

چطور برای فیلم سرمایه‌گذار و تهیه‌کننده پیدا کردید؟

من و حمزه صالحی، نویسنده فیلمنامه، از ۵ سال پیش و پس از طراحی قصه نوروز به دنبال شخص یا سازمانی بودیم که با درک اهمیت این داستان حاضر به سرمایه‌گذاری در فیلم نوروز شود در تمام این ۵ سال قصه را رها نکردیم و جلسات متعددی برگزار کردیم. باید بگویم اینکه چنین قصه‌ای با چنین اهمیتی در سطح ملی و بین‌المللی ۵ سال معطل جذب سرمایه‌گذار باشد بیش از اینکه چالش باشد، دردی عمیق بود. سرانجام پس از مذاکرات متعدد با بخش خصوصی و افراد حقیقی در اردیبهشت ۱۴۰۱ پس از عقد قرارداد، نگارش نهایی و مقدمات تولید کار فراهم

درباره نوروز و جنبه‌های اساطیری و تاریخی آن فیلم‌ها و سریال‌هایی ساخته شده است. فیلم شما چه نگاهی به نوروز دارد؟

بگذارید صریح به شما پاسخ دهم ما هیچ فیلمی درباره نوروز نداریم. ممکن است آثاری وجود داشته باشد که در آنها گریزی به آیین نوروز زده شده باشد، اما این را که یک فیلم بر اساس فلسفه نوروز ساخته شده باشد، حداقل من به‌خاطر ندارم. تمام تلاش خود را برای ساخت اثری کرده‌ام که در این روزهای فقیر به لحاظ پاسداشت آیین‌ها، اثری ماندگار شود. اثری که تلاش می‌کند نشان دهد ما نیز در ساخت فیلم‌هایی درباره آیین‌های مختلف همچون آثار کریم‌مسی حرفی برای گفتن داریم. شکل

استاد نصیریان در نقش اسطوره‌های عمو نوروز

استاد نصیریان به‌عنوان پیشگام پرافتخار و ماندگار هنر و فرهنگ ایران زمین، دل در گرو آیین‌های باستانی و فرهنگی این آب و خاک دارد. علی نصیریان عمر خود را در راستای اعتلای فرهنگ و هنر این سرزمین صرف کرده است و واقعاً چه کسی جز این استاد بزرگ شایسته بود تا نقش اسطوره‌های عمو نوروز را در این فیلم بازی کند. استاد هم قبول زحمت کردند و فیلمنامه را خواندند و پس از جلسات متعدد و تبادل نظر، نقش را پذیرفتند. این انتخاب استاد باعث افتخار من و همه عوامل فیلم است. ایشان و سایر هنرمندانی که همه از بزرگان هنر این کشور هستند با حضور در این فیلم، حمایت خود را از فرهنگ و آیین‌های باستانی و فرهنگی ایران زمین نشان دادند.

